

H. C. Andersen - Eventyr 153: Den store Sølange. (1872/1871) Originalversion. Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan, beklageligvis, opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning ´på tværs´ bør dog være muligt.	H. C. Andersen - Eventyr 153: Den store søslange (1872/1871) Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) © blå tekst = ord ændret i forhold til originalen. (Justering ifølge 1948-sprogreformen er ikke farvemarkeret) Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan beklageligvis opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning ´på tværs´ bør dog være muligt.
Der var en lille Havfisk af god Familie, Navnet husker jeg ikke, det maa de Lærde sige Dig. Den lille Fisk havde attenhundrede Søskende, alle lige gamle; de kjendte ikke deres Fader eller Moder, de maatte strax skjøtte sig selv og svømme om, men det var en stor Fornøjelse; Vand havde de nok at drikke, hele Verdenshavet, Føden tænkte de ikke paa, den kom nok; hver vilde følge sin Lyst, hver vilde faae sin egen Historie, ja det tænkte heller Ingen af dem paa. Solen skinnede ned i Vandet, det lyste om dem, det var saa klart, det var en Verden med de forunderligste Skabninger, og nogle saa gruelig store, med voldsomme Gab, de kunde sluge de attenhundrede Søskende, men det tænkte de heller ikke paa, for Ingen af dem var endnu bleven slugt. De Smaa svømmede sammen, tæt op til hverandre, som Sildene og Makrelerne svømme; men som de allerbedst svømmede i Vandet og tænkte paa Ingenting, sank, med forfærdelig Lyd, ovenfra, midt ned imellem dem, en lang, tung Ting, der slet ikke vilde holde op; længere og længere strakte den sig, og hver af Smaafiskene, som den ramte, blev qvaset eller fik et Knæk, som de ikke kunde forvinde. Alle Smaafisk, de store med, lige oppe fra Havets Flade og ned til dets Bund, foer i Forfærdelse	Der var en lille havfisk af god familie, navnet husker jeg ikke, det må de lærde sige dig. Den lille fisk havde attenhundrede søskende, alle lige gamle; de kendte ikke deres far eller mor, de måtte straks klare sig selv og svømme omkring, men det var en stor fornøjelse. Af vand havde de nok at drikke, hele verdenshavet, og mad tænkte de ikke på, den kom nok; hver ville følge sin lyst, hver ville få sin egen historie – ja, det tænkte heller ingen af dem på. - Solen skinnede ned i vandet, det lyste omkring dem, det var så klart, det var en verden med de forunderligste skabninger, og nogle så gruelig store, med voldsomme gab; de kunne sluge de attenhundrede søskende, men det tænkte de heller ikke på, for ingen af dem var endnu blevet slugt. De små svømmede sammen, tæt op til hinanden, som sildene og makrellerne svømmer; men som de allerbedst svømmede i vandet og tænkte på ingenting, da sank ovenfra – med forfærdelig lyd, midt ned imellem dem – en lang, tung ting, der slet ikke ville holde op; længere og længere strakte den sig, og hver af småfiskene, som den ramte, blev kvast eller fik et knæk, som de ikke kunne komme sig over. Alle småfisk, de store med, lige oppe fra havets flade og ned til dets bund, for afsted i forfærdelse til alle sider; den

tilside; den tunge, voldsomme Ting sænkede sig dybere og dybere, den blev længere og længere, milelang, gennem hele Havet.

Fisk og Snegle, Alt hvad svømmer, Alt hvad kryber, eller drives af Strømninger, fornam denne forfærdelige Ting, denne umaadelige, ubekjendte Havaal, der lige med Eet var kommet ned ovenfra.

Hvad var det dog for en Ting? Ja det vide vi! det var det store, milelange Telegraph-Toug, Menneskene sænkede mellem Europa og Amerika.

Der blev en Forskrækkelse, der blev et Røre mellem Havets retmæssige Beboere, hvor Touget sænkedes. Flyvefisken satte til Veirs over Havfladen, saa høit den kunde, ja Knurhanen tog Fart et heelt Bøsseskud over Vandet, for det kan den; andre Fisk søgte mod Havbunden, de foer med saadan Hastighed, at de kom længe før Telegraphtouget endnu var seet dernede; de skræmmede baade Kabliau og Flynder, som gik fredeligt i Havets Dyb og aad deres Medskabninger.

Et Par Søpølser blev saa forskrækkede, at de spyede deres Mave ud, men levede endda, for det kunne de. Mange Hummer og Taskekrabber gik ud af deres gode Harnisk og maatte lade Benene blive tilbage.

Under al den Skræk og Forvirring kom de attenhundrede Søsken fra hverandre, og mødtes ikke mere, eller kjendte ikke hverandre, kun en halv Snees blev paa samme Plet, og da de i et Par Timer havde holdt sig stille, forvandt de den første Skræk og begyndte at blive nysgjerrige.

De saae sig om, de saae op og de saae ned, og der i Dybden troede de at øine den forfærdelige Ting, som havde skræmmet dem, skræmmet Store og Smaa. Tingen laae henover Havbunden, saa langt de kunde øine; meget tynd var den, men de vidste jo ikke, hvor tyk den kunde gjøre sig, eller hvor stærk den var. Den laae ganske stille, men, tænkte de, det kunde være Lumskhed.

"Lad den ligge, hvor den ligger! Den kommer ikke os ved!" sagde den forsigtigste af Smaafiskene, men den Allermindste af dem vilde ikke opgive at komme til Kundskab om

tunge, voldsomme ting sænkede sig dybere og dybere, den blev længere og længere,

kilometerlang, gennem hele havet. Fisk og snegle, alt hvad svømmer, alt hvad kryber, eller drives af strømninger, kunne fornemme denne forfærdelige ting, denne umådelige, ubekendte særlige hav-ål, der lige med et var kommet ned ovenfra.

Hvad var det dog for en ting? Ja, det ved vi: det var det store, 3.500 kilometer lange telegraf-tov, menneskene nedsænkede mellem Europa og Amerika.

Der blev en forskrækkelse, der blev et røre mellem havets retmæssige beboere, der hvor tovet sænkedes. Flyvefisken satte til vejrs over havoverfladen, så højt den kunne, ja knurhanen tog fart som et helt bøsseskud over vandet, for det kan den. Andre fisk søgte mod havbunden, de for afsted med sådan hastighed, at de kom længe før telegraftovet endnu var blevet set dernede; de skræmte både kabliau og flynderfisk, som gik fredeligt i havets dyb og åd deres medskabninger.

Et par søpølser blev så forskrækket, at de spyede hele deres mave ud, men levede endda videre, for det kan de. Mange hummere og taskekrabber gik ud af deres gode skjold og måtte lade benene blive tilbage.

Under al den skræk og forvirring kom de attenhundrede søskende væk fra hinanden, og mødtes ikke mere, eller genkendte ikke hinanden, kun en halv snes blev på samme plet, og da de i et par timer havde holdt sig stille, kom de over den første skræk og begyndte at blive nysgerrige.

De så sig om, de så op og de så ned, og der i dybden troede de at øjne den forfærdelige ting, som havde skræmt dem, skræmt store og små. Tingen lå hen over havbunden, så langt de kunne øjne; meget tynd var den, men de vidste jo ikke, hvor tyk den kunne gøre sig, eller hvor stærk den var. Den lå ganske stille, men, tænkte de, det kunne være lumskhed.

-

"Lad den ligge, hvor den ligger! Den kommer ikke os ved!" sagde den forsigtigste af småfiskene, men den allermindste af dem ville ikke opgive at vide hvad den ting kunne være;

hvad den Ting kunde være; ovenfra var det kommen ned, ovenfra maatte man bedst kunde hente Besked, og saa svømmede de op mod Havfladen, det var blikstille Veir. Der mødte de en Delphin; det er saadan en Springfyr, en Havstryger, der kan slaae Kolbytter hen ad Havfladen; Øine har den at see med, og den matte have seet og vide Besked; den spurgte de ad, men den havde kun tænkt paa sig selv og sine Kolbytter, ikke seet Noget, vidste ikke at svare, og saa taug den og saae stolt ud Derpaa henvendte de sig til Sælhunden, der just dukkede ned; den var høfligere, uagtet den æder Smaafisk; men i Dag var den mæt. Den vidste lidt Mere end Springfisken. "Jeg har mangel Nat ligget paa en vaad Steen og seet ind mod Land, milevidt herfra; der er lumske Skabninger, de kaldes i deres Sprog Mennesker, de efterstræbe os, men oftest smutte vi dog fra dem, det har jeg forstaaet, og det har nu ogsaa den Havaal, I spørge om. Den har været i deres Magt, været oppe paa Landjorden, vist i umindelige Tider; derfra have de ført den paa Fartøi for at bringe den over Havet til et andet fjerntliggende Land. Jeg saae, hvilket Besvær de havde, men magte den kunde de, den var jo bleven mat paa Landjorden. De lagde den i Krands og Kreds, jeg hørte, hvor den ringlede og ranglede, da de lagde den, men den slap dog fra dem, slap herud. De holdt paa den af alle Kræfter, mange Hænder holdt fast, den smuttede dog og naaede til Bunds; der ligger den, tænker jeg, til videre!" "Den er noget tynd!" sagde de smaa Fisk. "De have sultet den!" sagde Sælhunden, "men den kommer sig snart, faaer sin gamle Tykkelse og Storhed. Jeg antager, at den er den store Søslange, som Menneskene ere saa bange for og tale saa meget om; jeg havde før aldrig seet den og aldrig troet paa den; nu troer jeg, den er det!" og saa dukkede Sælhunden. "Hvor han vidste Meget! Hvor han talte Meget!" sagde de smaa Fisk. "Jeg har aldrig været saa klog før! - Naar det bare ikke er Løgn!" "Vi kunne jo svømme ned og undersøge!" sagde den Mindste; "paa Veien høre vi de	ovenfra var den kommen ned, ovenfra måtte man bedst kunne hente besked, og så svømmede de op mod havfladen, det var blikstille vejr. - Der mødte de en delfin; det er sådan en springfyr, en havstryger, der kan slå kolbøtter hen ad havfladen; øjne har den at se med, og den måtte have set og vide besked; den spurgte de ad, men den havde kun tænkt på sig selv og sine kolbøtter, ikke set noget, kunne ikke svare, og så tav den og så stolt ud. - Derpå henvendte de sig til sælhunden, der netop dykkede ned; den var høfligere, selvom den æder småfisk; men i dag var den mæt. Den vidste lidt mere end springfisken. "Jeg har mangel nat ligget på en våd sten og set ind mod land, milevidt herfra; der er lumske skabninger, de kaldes i deres sprog mennesker, de efterstræber os, men oftest smutter vi dog fra dem, det har jeg forstået, og det har nu også den sære havål, I spørger om. Den har været i deres magt, været oppe på landjorden, vistnok i umindelige tider; derfra har de ført den på fartøj for at bringe den hen over havet til et andet fjerntliggende land. Jeg så, hvilket besvær de havde, men magte den kunne de, den var jo blevet ret mat på landjorden. De lagde den i krans og kreds, jeg hørte, hvor den ringlede og ranglede, da de lagde den, men den slap dog fra dem, slap herud. De holdt på den af alle kræfter, mange hænder holdt fast, den smuttede dog og nåede til bunds; der ligger den nok, tænker jeg, indtil videre!" "Den er noget tynd!" sagde de små fisk. "De har sultet den," sagde sælhunden, "men den kommer sig snart, får sin gamle tykkelse og storhed tilbage. Jeg antager, at den er den store søslange, som menneskene er så bange for og taler så meget om; jeg havde før aldrig set den og aldrig troet på den; nu tror jeg, den er det!" Og så dykkede sælhunden. "Hvor han vidste meget, og hvor han talte meget!" sagde de små fisk. "Jeg har aldrig været så klog før! – Når det bare ikke er løgn!" - "Vi kan jo svømme ned og undersøge!" sagde den mindste; "– på vejen hører vi så de andres
---	--

Andres Mening!" "Jeg gjør ikke et Slag med mine Finner, for at faae Noget at vide!" sagde de Andre og dreiede af. "Men jeg gjør det!" sagde den Mindste og styrede afsted ned i det dybe Vand; men den var langt fra Stedet, hvor "den lange sænkede Ting" laae. Den lille Fisk saae og søgte til alle Sider ned mod Dybet. Aldrig før havde den fornummet sin Verden saa stor. Sildene gik i store Stimer, skinnende som en Kæmpebaad af Sølv, Makrelerne fulgtes ogsaa ad og saae endnu prægtigere ud. Der kom Fisk i alle Skikkelser og med Tegninger i alle Farver; Medusaer, som halvgjennemsigtige Blomster, der lode sig bære og føre af Strømningerne. Store Planter voxte fra Havbunden, favnehøit Græs og palmformede Træer, hvert Blad besat med skinnende Skaldyr. Endelig øinede den lille Havfisk en lang mørk Stribe dernede og styrede mod den, men det var hverken Fisk eller Toug, det var Relingen af et stort sunket Fartøj, hvis øverste og nederste Dæk var brudt itu ved Havets Tryk. Den lille Fisk svømmede ind i Rummet, hvor de mange Mennesker, der vare omkomne da Skibet sank, nu vare skyllede bort, paa to nær: en ung Kvinde laae der udstrakt med et lille Barn i sine Arme. Vandet lettede dem og ligesom vuggede dem, de syntes at sove. Den lille Fisk blev ganske forskrækket, den var uvidende om, at de ikke kunde vaagne mere. Vandplanter hang som Løvværk ned over Relingen, hen over de to smukke Liig af Moder og Barn. Der var saa stille, der var saa eensomt. Den lille Fisk skyndte sig bort saa hurtigt den kunde, ud hvor Vandet var klarere belyst og hvor der var Fisk at see. Den var ikke kommen langt, da mødte den en ung Hval, saa forfærdelig stor. "Slug mig ikke!" sagde den lille Fisk. "Jeg er ikke engang en Mundsmag, saa lille er jeg, og mig er det en stor Behagelighed at leve!" "Hvad vil Du saa dybt hernede, hvor din Art ikke kommer?" spurgte Hvalen. Og saa fortalte den lille Fisk om den lange forunderlige Aal, eller hvad den Ting nu var, der ovenfra havde sænket sig ned og forskrækket selv de allermodigste Havskabninger.	mening!" "Jeg gør ikke et slag med mine finner, for at få noget at vide!" sagde de andre og drejede af. - "Men jeg gør det!" sagde den mindste og styrede af sted ned i det dybe vand; men den var langt fra stedet, hvor "den lange sænkede ting" lå. Den lille fisk så og søgte til alle sider ned mod dybet. - Aldrig før havde den fornemmet sin verden så stor. Sildene gik i store stimer, skinnende som en kæmpebåd af sølv, makrellerne fulgtes også ad og så endnu prægtigere ud. Der kom fisk i alle skikkelser og med tegninger i alle farver; vandmænd, som halvgjennemsigtige blomster, der lod sig bære og føre af strømningerne. Store planter voksede fra havbunden, favnehøjt græs og palmeformede træer, hvert blad besat med skinnende skaldyr. Endelig øjnede den lille havfisk en lang mørk stribe dernede og styrede mod den, men det var hverken fisk eller tov, det var rælingen af et stort sunket fartøj, hvis øverste og nederste dæk var brudt itu ved havets tryk. Den lille fisk svømmede ind i rummet, hvor de mange mennesker, der var omkommet da skibet sank, nu var skyllet bort, på nær to: En ung kvinde lå der udstrakt med et lille barn i sine arme. Vandet lettede dem og ligesom vuggede dem, de syntes at sove. Den lille fisk blev ganske forskrækket, den var uvidende om, at de ikke kunne vågne mere. Vandplanter hang som løvværk ned over rælingen, hen over de to smukke lig af mor og barn. Der var så stille, der var så ensomt. Den lille fisk skyndte sig bort så hurtigt den kunne, ud hvor vandet var klarere belyst og hvor der var fisk at se. Den var ikke kommet langt, da mødte den en ung hval, så forfærdelig stor. "Slug mig ikke!" sagde den lille fisk. "Jeg er ikke engang en mundfuld, så lille er jeg, og for mig er det en stor behagelighed at leve!" "Hvad vil du så dybt hernede, hvor din art ikke kommer?" spurgte hvalen. Og så fortalte den lille fisk om den lange forunderlige ål, eller hvad den ting nu var, der ovenfra havde sænket sig ned og forskrækket selv de allermodigste havskabninger. -
---	--

"Ho, ho!" sagde Hvalen og trak saa voldsomt Vand til sig, at den maatte sætte en mægtig Vandstraale naar den kom op og trak Veiret. "Ho, ho!" sagde den, "saa det var den Ting, som krillede mig paa Ryggen, idet jeg vendte mig! Jeg troede, at det var en Skibsmast, jeg kunde bruge til Kløpind! Men paa dette Sted her var det ikke. Nei, langt længere ude ligger den Ting. Jeg vil dog undersøge den, jeg har ikke Andet at bestille!" Og saa svømmede den fremad og den lille Fisk bagefter, ikke for nær, thi der kom ligesom en rivende Strøm, hvor den store Hval skød Fart gennem Vandet. De mødte en Hai og en gammel Savfisk; de To havde ogsaa hørt om den selsomme Havaal, saa lang og saa tynd; seet den havde de ikke, men det vilde de. Nu kom der en Havkat. "Jeg tager med!" sagde han, den vilde samme Vei. "Er den store Søslange ikke tykkere end et Ankertoug, saa skal jeg bide den over i eet Bid!" og den aabnede sit Gab og viste sine sex Rækker Tænder. "Jeg kan bide Mærke i et Skibsanke, sagtens kan jeg bide den Stilk over!" "Der er den!" sagde den store Hval, "jeg seer den!" Han troede, han saae bedre end de Andre. "See hvor den løfter sig, see hvor den svaier, bugter og krummer sig!" Det var dog ikke den, men en umaadelig stor Havaal, flere Alen lang, som nærmede sig. "Den der har jeg seet før!" sagde Savfiskens, "den har aldrig gjort stort Rabalder i Haveet, eller skræmmet nogen Storfisk!" Og saa talte de til den om den nye Aal og spurgte, om den vilde med paa Opdagelse. "Er den Aal længere end jeg!" sagde Havaalen, "saa skal den skee en Ulykke!" "Det skal den!" sagde de Andre. "Vi ere Nok til ikke at taale den! og saa skyndte de sig fremad. Men da kom der Noget lige i Veien, et underligt Uhyre, større end dem Allesammen. Det saae ud som en svømmende Ø, der ikke kunde holde sig oppe. Det var en ældgammel Hval. Dens Hoved var overgroet med Havplanter, dens Ryg besat med	"Ho, ho!" sagde hvalen og trak så voldsomt vand til sig, at den måtte puste en mægtig vandstråle da den kom op og trak vejret. "Ho-ho," sagde den, "så det var den ting, som kildede mig på ryggen, da jeg vendte mig! Jeg troede, at det var en skibsmast, som jeg kunne bruge til kløpind! Men på dette sted her var det ikke. Nej, langt længere ude ligger den ting. Jeg vil dog undersøge den, jeg har ikke andet at bestille!" Og så svømmede den fremad og den lille fisk bagefter, ikke for nær, for der kom ligesom en rivende strøm, hvor den store hval skød fart gennem vandet. - De mødte en haj og en gammel savfisk; de to havde også hørt om den sælsomme havål, så lang og så tynd; set den havde de ikke, men det ville de. Nu kom der en havkat. "Jeg tager med!" sagde han, den ville samme vej. "Er den store søslange ikke tykkere end et ankertov, så skal jeg bide den over i ét bid!" Og den åbnede sit gab og viste sine seks rækker tænder. "Jeg kan bide mærke i et skibsanke, sagtens kan jeg bide denne stilk over!" "Der er den," sagde den store hval, "jeg ser den!" Han troede, han så bedre end de andre. "Se hvor den løfter sig, se hvor den svajer, bugter og krummer sig!" Det var dog ikke den, men en umådelig stor havål, flere meter lang, som nærmede sig. "Den der har jeg set før," sagde savfiskens, "den har aldrig gjort stort rabalder her i havet, eller skræmt nogen storfisk!" Og så talte de til den om den nye ål og spurgte, om den ville med på opdagelse. "Hvis den ål er længere end jeg er," sagde havålen, "så skal der ske den en ulykke!" "Det skal der!" sagde de andre. "Vi er nok til ikke at tillade den!" – og så skyndte de sig fremad. Men da kom der noget lige i vejen, et underligt uhyre, større end dem alle sammen. Det så ud som en svømmende ø, der ikke kunne holde sig oppe. Det var en ældgammel hval. Dens hoved var overgroet med havplanter, dens ryg besat med
---	---

Krybdyr og saa umaadelig mange Østers og Muslinger, at dens sorte Skind var ganske hvidspættet.

"Kom med, Gamle!" sagde de. "Her er kommen en ny Fisk, som ikke skal taales."

"Jeg vil hellere ligge, hvor jeg ligger!" sagde den gamle Hval. "Lad mig i Ro! Lad mig ligge! Aa ja, ja, ja! Jeg bærer paa en svær Sygdom! Min Lindring har jeg ved at naae op i Havfladen og faae Ryggen ovenfor! Saa komme de store, rare Søfugle og pille mig, det gjør saa godt, naar bare de ikke slaee Næbbet for dybt i, det gaaer tit lige ind i mit Spæk. See engang dog! Hele Beenraden af en Fugl sidder mig endnu i Ryggen; Fuglen slog Klørne for dybt og kunde ikke komme løs, da jeg gik tilbunds. Nu have Smaafiskene piller ham. See hvorledes han seer ud og jeg seer ud! Jeg har Sygdom!"

"Det er bare Indbildning!" sagde Hajen. "Jeg er aldrig syg. Ingen Fisk er syg!"

"Undskyld!" sagde den gamle Hval; "Aalen har Hudsygdom, Karpen skal have Kopper, og Alle have vi Indvoldsorme!"

"Vrøvl!" sagde Haien, han gad ikke høre Mere, de Andre ikke heller, de havde jo Andet at tage Vare.

Endelig kom de til Stedet, hvor Telegraphtouget laae. Det har et langt Leie paa Havbunden, fra Europa til Amerika, hen over Sandbanker og Havdynd, Klippegrund og Plantevildnis, hele Skove af Koraller, og saa vexle Strømmene dernede, Vandhvirvler dreie sig, Fisk myldre frem, flere i Flok end de talløse Fugleskarer, som Menneskene see i Trækfuglstiden. Der er et Røre, en Pladsken, en Summen, en Susen: den Susen spørger der lidt af endnu i de store, tomme Havconchylier, naar vi holde dem for vort Øre.

Nu kom de til Stedet.

"Der ligger Dyret!" sagde de store Fisk, og den lille sagde det ogsaa. De saae Touget, hvis Begyndelse og Ende svandt i deres Synskreds.

Svampe, Polyper og Gorgoner svaiede fra Grunden, sænkede og bøiede sig over det, saa at det snart skjultes, snart var at see. Søpindsviin, Snegle og Orme rørte sig om det; kæmpemæssige Edderkopper, der havde en heel Besætning af Krybdyr paa sig, spankede hen ad

krybdyr og så umådelig mange østers og muslinger, at dens sorte skind var ganske hvidspættet.

"Kom med, gamle!" sagde de. "Her er kommet en ny fisk, som ikke skal tåles [her hos os](#)."

"Jeg vil hellere ligge, hvor jeg ligger!" sagde den gamle hval. "Lad mig i ro! Lad mig ligge! Åh ja, ja, ja! Jeg bærer på en svær sygdom! [Lindring får](#) jeg ved at nå op i havfladen og få ryggen ovenfor! Så kommer de store, rare søfugle og piller mig, det gør så godt, når bare de ikke slår næbbet for dybt i, det går tit lige ind i mit spæk. Se engang dog! Hele [skelettet](#) af en fugl sidder mig [stadig](#) i ryggen; fuglen slog klørne for dybt [i mig](#) og kunne ikke komme løs, da jeg gik til bunds. Nu har småfiskene [af](#)pillet ham. Se [hvordan](#) han ser ud og [hvordan](#) jeg ser ud! Jeg har sygdom!"

"Det er bare indbildning!" sagde hajen. "Jeg er aldrig syg. Ingen fisk er syg!"

"Undskyld!" sagde den gamle hval. " [Men](#) ålen har [en](#) hudsygdom, karpen skal have kopper, og alle har vi indvoldsorm!"

"Vrøvl!" sagde hajen, han gad ikke høre mere, de andre ikke heller, de havde jo andet at tage [sig til](#).

Endelig kom de til stedet, hvor telegraftovet lå. Det har et langt leje på havbunden, fra Europa til Amerika, hen over sandbanker og havdynd, klippegrund og plantevildnis, hele skove af koraller, og så veksler strømmene dernede, vandhvirvler drejer sig, fisk myldrer frem, flere i flok end de talløse fugleskarer, som menneskene ser i trækfuglstiden. Der er et røre, en plasken, en summen, en susen: Den susen spørger der lidt af endnu i de store, tomme havkonkylier, når vi holder dem [op](#) for vort øre.

-

Nu kom de til stedet.

"Der ligger dyret!" sagde de store fisk, og den lille sagde det også. De så tovet, hvis begyndelse og ende [for](#)svandt i deres synskreds.

Svampe, blæksprutter og koraldyr svajede fra grunden, sænkede og bøjede sig over det, [så det](#) snart skjultes, snart var at se. Søpindsvin, snegle og [vandorme bevægede](#) sig [omkring](#) det; kæmpemæssige edderkoppe-[dyr](#), der havde en hel besætning af kryb [på](#) sig, spankede hen ad

Touget. Mørkeblaa Søpølser, eller hvad det Kryb hedder, det æde med hele Kroppen, laae ligesom og lugtede til det nye Dyr, der havde lagt sig paa Havbunden. Flynder og Kabliau vendte sig i Vandet for at høre efter fra alle Sider. Stjernefiskene, der altid borer sig ned i Dyndet og kun har de to lange Stilke med Øine udenfor, laae og gloede for at see hvad der kom ud af det Røre.

Telegraphtouget laae uden bevægelse. Men Liv og Tanke var der i det; Mennesketanker gik igjennem det.

"Den Ting er lumsk!" sagde Hvalen. "Den er istand til at slaae mig paa Maven, og den er nu min ømme Side!"

"Lad os føle os for!" sagde Polypen. "Jeg har lange Arme, jeg har smidige Fingre! jeg har rørt ved den, jeg vil nu tage lidt fastere."

Og den strakte sine smidige, længste Arme ned til Touget og rundt om det.

"Den har ingen Skæl!" sagde Polypen, "den har ingen Skind! Jeg troer, den aldrig føder levende Unger!"

Havaalen lagde sig langs Telegraphtouget og strakte sig saa langt den kunde.

"Den Ting er længere end jeg!" sagde den. "Men det er ikke Længden om at gjøre, man maa have Hud, Mave og Smidighed."

Hvalen, den unge, stærke Hval, neiede sig lige ned, dybere end den nogensinde havde været.

"Er Du Fisk eller Plante?" spurgte den. "Eller er Du kun Ovenfras-Værk, der ikke kan trives hernede hos os?"

Men Telegraphtouget svarede ikke; det har det ikke paa den Led. Der gik Tanker igjennem det, Mennesketanker; de lode i eet Secund de mange hundrede Mile fra Land til Land.

"Vil Du svare eller vil Du knækkes?" spurgte den glubende Hai, og alle de andre store Fisk spurgte om det Samme: "Vil Du svare eller vil Du knækkes?"

Touget rørte sig ikke, det havde sin aparte Tanke, og en saadan kan Den have, der er fyldt med Tanker.

"Lad dem kun knække mig, saa hales jeg op og kommer i Stand igen, det er skeet ved Andre af mit Slags, i mindre Farvande!"

Det svarede derfor ikke, det havde Andet at

tovet. Mørkeblå søpølser, eller hvad det kryb hedder – de æder med hele kroppen – lå ligesom og lugtede til det nye dyr, der havde lagt sig på havbunden. Flynder og kabliau vendte sig i vandet for at høre efter fra alle sider. Søstjerner, der altid borer sig ned i dyndet og kun har de to lange stilke med øjne udenfor, lå og gloede for at se hvad der kom ud af alt det røre.

-

Telegrafteret lå uden bevægelse. Men liv og tanke var der i dets indre; mennesketanker gik igjennem det.

"Den ting er lumsk!" sagde hvalen. "Den er i stand til at slå mig på maven, og den er nu min ømme side!"

"Lad os føle os for!" sagde blæksprutten. "Jeg har lange arme, jeg har smidige fingre! Jeg har rørt ved den, jeg vil nu tage lidt fastere fat."

Og den strakte sine smidige, længste arme ned til tovet og rundt om det.

"Den har ingen skæl!" sagde blæksprutten, " – og den har ingen skind! Jeg tror ikke den føder levende unger!"

Havålen lagde sig langs telegrafteret og strakte sig så langt den kunne.

"Den ting er længere end jeg!" sagde den. "Men det er ikke længden der er afgørende, man må have hud, mave og smidighed."

Hvalen, den unge, stærke hval, nejede sig lige ned, dybere end den nogensinde havde været.

"Er du fisk eller plante?" spurgte den. "Eller er du kun et ovenfras-værk, der ikke kan trives hernede hos os?"

Men telegrafteret svarede ikke; det har det ikke på den måde. Der gik tanker igennem det, mennesketanker; de flød på ét sekund alle de tusinde kilometer fra land til land.

"Vil du svare eller vil du knækkes?" spurgte den glubende haj, og alle de andre store fisk spurgte om det samme: "Vil du svare eller vil du knækkes?"

Tovet rørte sig ikke, det havde en særlig tanke lige da, og en sådan kan den jo have, der er fyldt med tanker.

"Lad dem kun knække mig, så hales jeg op og kommer i stand igen, det er sket med andre af mit slags, i mindre farvande!"

Men det svarede ikke, det havde andet at bestille

bestille, det telegrapherede, laae i lovligt Embede paa Havets Bund. Ovenover gik nu Solen ned, som Menneskene kalde det, den blev som den rødeste Ild, og alle Himmelens Skyer skinnede som Ild, den ene prægtigere end den anden. "Nu faae vi den røde Belysning!" sagde Polyperne, "saa sees den Ting maaskee bedre, om saa behøves." "Paa den, paa den!" raabte Havkatten og viste alle sine Tænder. "Paa den, paa den!" sagde Sværdfisken og Hvalen og Havaalen. De styrtede frem, Havkatten foran; men lige idet den vilde bide om Touget, jog i bar Heftighed Savfisken sin Sav lige ind i Bagdelen paa Havkatten; det var en stor Feiltagelse, og Katten fik ikke Kræfter til Bid. Der blev et Mudder nede i det Mudder: Storfisk og Smaafisk, Søpølser og Snegle løbe mod hverandre, aad hverandre, masede, qvasede. Touget laae stille og øvede sin Gjerning, og det skal man. Den mørke Nat rugede ovenover, men Havets Milliarder og Milliarder levende Smaadyr lyste. Krebs, ikke saa store som et Knappenaalshoved, lyste. Det er ganske vidunderligt, men saaledes er det nu. Havets Dyr saae paa Telegraphtouget. "Hvad er dog den Ting, og hvad er den ikke?" Ja det var Spørgsmaalet. Da kom der en gammel Havko. Menneskene kalde det Slags: Havfrue eller Havmand. En Hun var hun, havde Hale og to korte Arme at pjaske med, hængende Bryst, og Tang og Snyltedy i Hovedet, og det var hun stolt af. "Vil I have Kundskab og Kjendskab?" sagde hun, "saa er jeg nok den Eneste, der kan give den; men jeg forlanger herfor farefri Græsgang paa Havbunden for mig og Mine. Jeg er Fisk som I, og jeg er ogsaa Krybdyr ved Øvelse. Jeg er den Klogeste i Havet; jeg veed om Alt, hvad der rører sig hernede, og om Alt, hvad der er ovenfor. Den Ting der, I grubliserer over, er ovenfra, og hvad deroppefra dumper ned, er dødt eller bliver dødt og magtesløst; lad den ligge for hvad den er. Den er kun Menneske-Paafund!"	nu, det telegraferede, lå i lovligt embede på havets bund. Ovenover gik solen ned, som menneskene kalder det, den blev som den rødeste ild, og alle himlens skyer skinnede som ild, den ene prægtigere end den anden. "Nu får vi den røde belysning!" sagde blæksprutterne, "så ses den ting måske bedre, om det behøves." "På den, på den!" råbte havkatten og viste alle sine tænder. "På den, på den!" sagde sværdfisken og hvalen og havålen. De styrtede frem, havkatten foran; men lige da den ville bide om tovet, jog i bar heftighed savfisken sin sav lige ind i bagdelen på havkatten; det var en stor fejltagelse, og katten fik ikke kræfter til bid. Der blev et mudder nede i det mudder: Storfisk og småfisk, søpølser og snegle løb mod hinanden, åd hinanden, masede, kvasede. Tivet lå stille og udøvede sin gerning, og det skal man. Den mørke nat rugede ovenover, men havets milliarder og milliarder levende smådyr lyste. Krebs, ikke så store som et knappenålshoved, lyste. Det er ganske vidunderligt, men sådan er det nu dernede. - Havets dyr så på telegrafterivet. "Hvad er dog den ting, og hvad er den ikke?" Ja, det var spørgsmålet. Da kom der en gammel havko. Menneskene kalder det slags for en havfrue eller havmand. En hun var hun, havde hale og to korte arme at pjaske med, hængende bryst, og tang og snyltedy i hovedet, og det var hun stolt af. "Vil I have kundskab og kendskab?" sagde hun. "Så er jeg nok den eneste, der kan give den; men jeg forlanger herfor farefri græsgang på havbunden for mig og mine. Jeg er fisk som I, og jeg er også krybdyr når jeg øver mig. Jeg er den klogeste i havet; jeg ved om alt, hvad der rører sig hernede, og om alt, hvad der er ovenfor. Den ting der, I grubliserer over, er ovenfra, og hvad deroppefra dumper ned, er dødt eller bliver dødt og magtesløst; lad den ligge for hvad den er. Den er kun menneskepåfund!" -
--	---

"Jeg troer nu der er noget Mere ved den!" sagde den lille Havfisk. "Hold Mund, Makrel!" sagde den store Havko. "Hundesteile!" sagde de Andre, og det var endnu mere fornærmeligt sagt. Og Havkoen forklarede dem, at det hele Alarmdyr, som forresten jo ikke sagde et Muk, var kun Paafund fra det tørre Land. Og den holdt et lille Foredrag over Menneskenes Trædskhed. - "De ville have fat paa os," sagde den, "det er det Eneste, de leve for; de spænde Garn ud, komme med Mading paa Krog for at lokke os. Denne der er et Slags stor Snøre, som de troe vi skulle bide paa, de ere saa dumme! Det er vi ikke! Rør kun ikke det Makværk, det trevler op, bliver til Smuld og Dynd, det Hele. Hvad ovenfra kommer, har Knæk, Bræk, duer ikke!" "Duer ikke!" sagde alle Havskabningerne og holdt sig til Havkoens Mening for at have en Mening. Den lille Havfisk beholdt sin egen Tanke. "Den umaadelig lange, tynde Slange er maaskee den vidunderligste Fisk i Havet. Jeg har en Fornemmelse deraf." "Den Vidunderligste!" sige vi Mennesker med, og sige det med Kjendskab og Forvisning. Den store Søslange er det, omtalt længst forud i Sange og Sagn. Den er født og baaren, sprungen ud fra Menneskets Snille og lagt paa Havets Bund, strækkende sig fra Østens Lande til Vestens Lande, bærende Budskab hurtig som Lysets Straale fra Solen til vor Jord. Den voxer, voxer i Magt og Udstrækning, voxer Aar for Aar, gennem alle Have, Jorden rundt, under de stormende Vande og de glasklare Vande, hvor Skipperen seer ned, som seilede han gennem den gennemsigtige Luft, seer myldrende Fisk, et heelt Farvefyrværkeri. Dybest ned strækker sig Slangen, en Velsignelsens Midgaardsorm, der bider i sin Hale, idet den omslutter Jorden; Fisk og Krybdyr løbe med Panden imod, de forstaae dog ikke den Ting ovenfra: Menneskehedens tankefyldte, i alle Sprog forkyndende og dog lydløse Kundskabsslange paa Godt og Ondt, den vidunderligste af Havets Vidundere, vor Tids	"Jeg tror nu der er noget mere ved den!" sagde den lille havfisk. "Hold mund, makrel!" sagde den store havko. "Hundestejle!" sagde de andre, og det var endnu mere fornærmende sagt. Og havkoen forklarede dem, at det hele alarmdyr, som forresten jo ikke sagde et muk, kun var et påfund fra det tørre land. Og den holdt et lille foredrag over menneskenes lumskhed. "De vil have fat på os," sagde den, "det er det eneste, de lever for; de spænder garn ud, kommer med madding på krog for at lokke os. Den der er et slags stor snøre, som de tror vi skal bide på, de er så dumme! Det er vi ikke! Rør kun ikke det makværk, det trevler op, bliver til smuld og dynd, det hele. Hvad ovenfra kommer, har knæk, bræk, dur ikke!" - "Dur ikke!" sagde alle havskabningerne og holdt sig til havkoens mening for at have en mening. Den lille havfisk beholdt sin egen tanke. "Den umådelig lange, tynde slange er måske den vidunderligste fisk i havet. Jeg har en fornemmelse af det." "Ja, den vidunderligste!" siger vi mennesker med, og siger det med kendskab og forvisning. Den store søslange er det, omtalt for lang tid siden i sange og sagn. Den er født, båret og udsprunget fra menneskets snilde og lagt på havets bund, strækkende sig fra Østens lande til Vestens lande, bærende budskab hurtig som lysets stråle fra solen til vor jord. Den vokser, vokser i magt og udstrækning, vokser år for år, gennem alle have, jorden rundt, under de stormende vande og de glasklare vande, hvor skipperen ser ned, som sejlede han gennem den gennemsigtige luft, ser myldrende fisk, et helt farvefyrværkeri. - Dybest nede strækker sig slangen, en velsignelsens Midgårdssorm, der bider i sin hale, idet den omslutter hele jorden; fisk og krybdyr løber panden imod den, de forstår dog ikke den ting ovenfra: menneskehedens tankefyldte, på alle sprog forkyndende og dog lydløse, en kundskabsslange på godt og ondt, den vidunderligste af havets vidundere, vor tids Den Store Søslange.
--	---

den store Søslange.	
Originalteksten, bragt her mhp. sammenligning med ændringerne i 2019-versionen, er fra Det Kongelige Biblioteks HCA online-arkiv (efter DSL-udgaven 1963-1967). Der kan være enkelte 'digitale fejl' i disse ældre online-originaler. Link: http://wayback-01.kb.dk/wayback/20101103141246/http://www2.kb.dk/elib/lit//dan/andersen/eventyr.dsl/index.htm	Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) ©